

Datum
2022-03-21Diarienummer
2021-25796-2Mottagare
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Er referens

Säker och kostnadseffektiv it-drift – förslag till varaktiga former för samordnad statlig it-drift (SOU 2021:97)

Säkerhetspolisen har tagit del av utredningens bedömningar och är i huvudsak positiv till utredningens förslag, som kan skapa bättre förutsättningar för framför allt mindre myndigheter att välja säkra och kostnadseffektiva it-driftslösningar. Säkerhetspolisen har dock följande synpunkter, som i stort rör avgränsningen mot säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt stöd- och expertmyndigheternas roll.

10.6.4 En samordnad lösning ska minimera riskerna med aggregerade informationsmängder

11.6 Förutsättningar utifrån säkerhetsskydd

Säkerhetspolisen ser positivt på utredningens förslag, som innebär större spridning av riskerna med de samlade informationsmängderna. Som framgår av betänkandet måste de myndigheter som tillhandahåller tjänster inom det statliga tjänsteutbudet löpande ta ställning till hur tillhandahållandet påverkar myndighetens verksamhet utifrån säkerhetsskyddssynpunkt. Säkerhetspolisen vill dock tillägga att den samlade it-driften hos en leverantörsmyndighet sannolikt kommer att anses utgöra säkerhetskänslig verksamhet, vilket medför krav enligt säkerhetsskyddslagstiftningen.

10.6.6 Avgränsningen av säkerhetskänslig verksamhet

Av slutbetänkandet framgår att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter inte ska hanteras inom den samordnade statliga it-driften. Säkerhetspolisen finner däremot inget i förslaget som hindrar att it-driften används för en anslutande myndighets säkerhetskänsliga verksamhet. Det förefaller t.ex. möjligt för en verksamhetsutövare att använda den statliga it-driften för ett system, som ur funktion skulle kunna leda till skada för Sveriges säkerhet.

Datum

2022-03-21

Diarienummer

2021-25796-2

Detta skulle medföra krav på leverantörsmyndigheten enligt säkerhetsskyddslagstiftningen. Beroende på den säkerhetskänsliga verksamhetens betydelse för Sveriges säkerhet kan en anslutning även medföra krav på säkerhetsskyddsavtal med leverantörsmyndigheten och även samråd med den anslutande myndighetens tillsynsmyndighet. Säkerhetspolisen saknar utredningens resonemang och bedömningar kring risker och säkerhetsåtgärder som behöver beaktas om säkerhetskänslig verksamhet ska kunna anslutas till den statliga it-driften.

10.6.7 Hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i det samordnade statliga tjänsteutbudet

11.6 Förutsättningar utifrån säkerhetsskydd

Säkerhetspolisen noterar utredningens förslag att inte hantera myndigheternas säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter inom den statliga it-driften. Säkerhetspolisen menar att den gränsdragningen förutsätter att det inte finns funktioner för att sammanställa uppgifter från flera anslutande myndigheter. Risker med sådana funktioner är att uppgifter, som var för sig inte är säkerhetsskyddsklassificerade, aggregerat kan utgöra information som är säkerhetsskyddsklassificerad.

Säkerhetspolisen skulle gärna ha sett att utredningen närmare utredde förutsättningar för att inkludera säkerhetsskyddsklassificerad information i den statliga it-driften. Som påpekas i betänkandets inledning är ett centralt syfte med en samordnad statlig it-drift att bidra till ökad informationssäkerhet i den statliga förvaltningen. Säkerhetspolisen anser att det är olyckligt att den statliga förvaltningens mest skyddsvärda information exkluderas från den samordnade statliga it-driften och anser att det finns ett behov att närmare utreda förutsättningarna för motsvarande samordning för hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

11.3.1 Den samordnande myndigheten – Paketerar och utvecklar det statliga tjänsteutbudet tillsammans med leverantörsmyndigheterna

Säkerhetspolisen ser positivt på den samordnande myndighetens roll att skapa en samlad bild av var olämpliga uppgiftskoncentrationer kan uppstå till följd av det samordnade statliga tjänsteutbudet. Säkerhetspolisen instämmer med utredningen som menar att detta kan vara relevant utifrån säkerhetssynpunkt, men vill tillägga att det även är av vikt ur ett säkerhetsskyddsperspektiv. Säkerhetspolisen anser vidare att detta ansvar bör tydliggöras, genom att den samordnande myndigheten ges i uppdrag att skapa och upprätthålla en översikt samt planera it-driften så att det inte uppstår problemet med ansamlingar av stora informationsmängder – och om problem ändå uppstår, ha ett ansvar att vidta åtgärder.

Datum

2022-03-21

Diarienummer

2021-25796-2

11.3.3 Stöd- och expertmyndigheter

11.4.2 Samverkan på förvaltningsgemensam nivå – expertråd

11.10.3 Stöd- och expertmyndigheter

Säkerhetspolisen anser att frågor om säkerhetsskydd bör hanteras inom ramen för säkerhetsskyddslagstiftningen i största möjliga utsträckning, och anser att parallella system för hantering av säkerhetsskyddsfrågor bör undvikas.

Utredningen använder i betänkandet begreppen ”samverkan” och ”samråd”. I säkerhetsskyddslagstiftningen har begreppet ”samråd” getts en särskild innebörd och begreppet ”samverkan” används för det nära samarbete som Försvarsmakten och Säkerhetspolisen har i egenskap av samordningsmyndigheter inom säkerhetsskydd. Säkerhetspolisen finner det oklart hur utredningens föreslagna ”samverkan” och ”samråd” förhåller sig till motsvarande begrepp i säkerhetsskyddslagstiftningen och anser att detta bör tydliggöras.

Säkerhetspolisen bedömer att det stöd som utredningen efterlyser i förhållande till säkerhetsskydd kan tillhandahållas genom råd eller vägledning, vilket är befintliga former av stöd enligt nuvarande säkerhetsskyddslagstiftning. Leverantörsmyndigheter och anslutande myndigheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet är redan föremål för säkerhetsskyddslagstiftningen; samtliga föreslagna leverantörsmyndigheter står under Säkerhetspolisens tillsyn och anslutande myndigheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet kan vända sig till sin tillsynsmyndighet för vägledning. Även myndigheter som inte anser sig bedriva säkerhetskänslig verksamhet kan vända sig till behörig tillsynsmyndighet vid frågor rörande tillämpningen av säkerhetsskyddslagen.

Säkerhetspolisen anser att denna ordning inte hindrar att den samordnande myndigheten därutöver samlar stöd enligt förslaget i betänkandets avsnitt 11.3.1 *Den samordnande myndigheten – Samordnar stöd till myndigheter i it-driftsfrågor*.

Utredningen föreslår att Digitaliseringsmyndigheten ska utses till samordnande myndighet. Givet den samordnande myndighetens roll i planering och översyn av den statliga it-driften ser Säkerhetspolisen positivt på förslaget att Säkerhetspolisen ska stödja den samordnande myndigheten, vilket inte följer av ordningen i nuvarande säkerhetsskyddslagstiftning. Säkerhetspolisen anser att det skulle kunna ske genom att Säkerhetspolisen, i egenskap av expertmyndighet, ger den samordnande myndigheten råd om säkerhetsskyddsfrågor kopplade till den samlade it-driften, vilket skulle kunna tydliggöras i Säkerhetspolisens instruktion eller i säkerhetsskyddsförordningen (2021:955). Säkerhetspolisen har inga särskilda synpunkter på om denna rådgivning ska tillhandahållas i ett expertråd, där

Datum

2022-03-21

Diarienummer

2021-25796-2

även Integritetsskyddsmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Upphandlingsmyndigheten deltar, eller bilateralt mellan den samordnande myndigheten och Säkerhetspolisen.

Säkerhetspolisen anser däremot att det är olämpligt att tillsynsmyndigheter inom säkerhetsskydd ska ingå i ett sådant expertråd. Som utredningen pekar på i betänkandets avsnitt 11.3.3, är det viktigt att samverkan kring stödgivning utformas på ett sätt som inte kommer i konflikt med tillsynsmyndigheternas tillsynsuppdrag. Säkerhetspolisen anser att detta lättare kan åstadkommas utan tillsynsmyndigheters delaktighet i expertrådet. Som tidigare nämnts har Säkerhetspolisen – utöver sitt uppdrag som tillsynsmyndighet inom säkerhetsskydd – en roll som såväl samordningsmyndighet som expertmyndighet inom säkerhetsskydd, vilket gör Säkerhetspolisen lämpad att delta i ett expertråd.

1.1 Förslag till förordning om samordnad statlig it-drift, 7 §

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarmakten

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1103) med instruktion för Säkerhetspolisen

Som framgår under föregående rubriker, anser Säkerhetspolisen att formerna för stöd- och expertmyndigheternas medverkande behöver tydliggöras, befintlig ordning enligt säkerhetsskyddslagstiftningen upprätthållas i möjligast mån och parallella strukturer till säkerhetsskyddslagstiftningen undvikas.

Av slutbetänkandets förslag till förordning om samordnad statlig it-drift 7 §, framgår att den samordnande myndigheten ska *samverka* med de länsstyrelser som är tillsynsmyndigheter enligt säkerhetsskyddslagen och Säkerhetspolisen rörande stöd i frågor kopplade till samordnad statlig it-drift. Vidare framgår att den samordnande myndigheten ska *samråda* med Försvarmakten i frågor rörande Sveriges säkerhet.

Vad avser formerna för stöd och hur utredningens förslag om samverkan och samråd förhåller sig till motsvarande begrepp i säkerhetsskyddslagstiftningen, hänvisas till vad som uppgetts under föregående rubriker; likaså vad avser medverkan från tillsynsmyndigheter enligt säkerhetsskyddslagstiftningen.

Säkerhetspolisen ställer sig frågande till utredningens förslag om att den samordnande myndigheten ska samråda med Försvarmakten i frågor om Sveriges säkerhet (eller samverka i frågor om Sveriges säkerhet kopplade till den samordnade statliga it-driften, vilket är vad som uppgetts i förslag till

Datum

2022-03-21

Diarienummer

2021-25796-2

förordning om ändring i förordningen [2007:1266] med instruktion till Försvarsmakten). Säkerhetsskyddslagstiftningen gäller för den som bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet, och enligt lagstiftningens ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och Säkerhetspolisen svarar Försvarsmakten för försvarsmyndigheterna medan Säkerhetspolisen svarar för den civila sektorn. Det bör därför vara Säkerhetspolisen som aktualiseras för stöd till den samordnande myndigheten i frågor om Sveriges säkerhets kopplade till den samordnade statliga it-driften. Säkerhetspolisens invändning mot utredningens förslag om formaliserad samverkan och samråd med Försvarsmakten utesluter inte möjligheten för den samordnande myndigheten att tillsammans med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten, på ett generellt plan, utbyta erfarenheter och kunskaper om problemställningar, nya hot och sårbarheter rörande Sveriges säkerhet.

Detta yttrande har beslutats av biträdande säkerhetspolischefen Magnus Krumlinde. Föredragande har varit verksjuristen Sandra Lima.

Magnus Krumlinde

Sandra Lima